



«Օտարերկրացիների մասին» ՀՀ օրենքում կատարված հիմնական փոփոխությունները

«Օտարերկրացիների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում կատարված փոփոխություններն էապես վերանայել են օտարերկրացիների մուտքի, բնակության, կացության կարգավիճակի տրամադրման և աշխատանքային ներգրավման իրավական կարգավորումները: Ստորև ներկայացվում են օրենքում կատարված առավել կարևոր փոփոխությունները:

1. «Արտոնագիր» հասկացության վերացում

Նոր խմբագրությամբ օրենքից հանվել է «արտոնագիր» (կամ «մուտքի արտոնագիր») հասկացությունը: Դրա փոխարեն օրենքում կիրառվում է բացառապես **«մուտքի վիզա»** եզրույթը:

2. Հատուկ կացության կարգավիճակի վերացում

Փոփոխություններով վերացվել է **հատուկ կացության կարգավիճակը**, որպես կացության կարգավիճակի առանձին տեսակ: Այսուհետ օրենքը նախատեսում է միայն այն կարգավիճակները, որոնք սահմանված են նոր իրավակարգավորումներով:

3. «Օրինական բնակության իրավունք» հասկացության ներդրում

Օրենքում սահմանվել է **«օրինական բնակության իրավունք»** հասկացությունը: Այն ներառում է ժամանակավոր կամ մշտական կացության կարգավիճակը, ինչպես նաև «Փախստականների և ապաստանի մասին» ՀՀ օրենքով, միջազգային պայմանագրերով կամ այլ իրավական ակտերով նախատեսված՝ Հայաստանի Հանրապետությունում օրինական բնակությունը հավաստող կարգավիճակները: Այս փոփոխությունը նպատակ ունի հստակեցնել օրինական բնակության իրավական հիմքերը և ապահովել միասնական մոտեցում:

4. Քվոտայի ինստիտուտի ներդրում

Նոր կարգավորումներով ներդրվել է **քվոտա** հասկացությունը: Այն սահմանվում է որպես Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից յուրաքանչյուր տարվա համար հաստատվող կացության կարգավիճակների առավելագույն սահմանաչափ՝ ըստ կացության կարգավիճակի տեսակի, քանակի և տրամադրման հիմքերի: Այս մեխանիզմը հնարավորություն է տալիս պետական մակարդակով պլանավորել և կառավարել միգրացիոն հոսքերը:

5. Աշխատանքային մուտքի վիզայի իրավական կարգավորման հստակեցում

Օրենքով մանրամասն սահմանվել է **աշխատանքային մուտքի վիզայի** հասկացությունը և դրա կիրառման նպատակը: Այն տրամադրվում է Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատանքային գործունեություն իրականացնելու նպատակով՝

- կարճաժամկետ աշխատանքային գործունեություն ծավալելու,
- աշխատանքային թույլտվության հիմքով ժամանակավոր կացության կարգավիճակ ստանալու համար Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դիմում ներկայացնելու,
- կամ աշխատանքային թույլտվության հիմքով տրամադրված ժամանակավոր կացության կարգավիճակը հավաստող փաստաթուղթը ստանալու նպատակով:

Աշխատանքային մուտքի վիզան կարող է լինել մեկանգամյա կամ բազմակի մուտքի, տրամադրվում է մինչև **120 օր** գտնվելու իրավունքով և ենթակա չէ երկարաձգման:

Միաժամանակ, կարևոր նորամուծություն է այն, որ **աշխատանքային մուտքի վիզան նույն օրացուցային տարվա ընթացքում կարող է տրամադրվել միայն մեկ անգամ:**

6. Մեկ օտարերկրացի՝ մեկ օրինական բնակության կարգավիճակ

Նոր կարգավորումներով հստակ ամրագրվել է, որ օտարերկրացին Հայաստանի Հանրապետության տարածքում կարող է ունենալ **օրինական բնակությունը հավաստող միայն մեկ կարգավիճակ:** Այս դրույթը բացառում է միաժամանակ մի քանի կացության կարգավիճակ ունենալու հնարավորությունը:

7. Կացության կարգավիճակի համար դիմելու ընթացակարգի թվայնացում

Էական փոփոխություն է կատարվել նաև կացության կարգավիճակի տրամադրման ընթացակարգում: Եթե նախկինում հնարավոր էր դիմումը ներկայացնել ինչպես էլեկտրոնային եղանակով, այնպես էլ թղթային տարբերակով՝ առձեռն, ապա նոր կարգավորումներով **կացության կարգավիճակ ստանալու դիմումները ներկայացվում են բացառապես առցանց համակարգի միջոցով:** Այս փոփոխությունը նպատակ ունի ապահովել վարչարարության թվայնացումը և գործընթացների արդյունավետությունը:

8. Ընտանիքի անդամների շրջանակի սահմանափակում

Փոփոխություններով վերանայվել է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացու կամ կացության կարգավիճակ ունեցող անձի ընտանիքի անդամների շրջանակը, որոնց հիմքով հնարավոր է ստանալ կացության կարգավիճակ: Նոր կարգավորումներով ընտանիքի անդամ են համարվում միայն՝

- ամուսինը,
- ծնողը,
- զավակը:

Այսպիսով, նախկինում նախատեսված ավելի լայն շրջանակը սահմանափակվել է:

9. Ժամանակավոր կացության կարգավիճակի ժամկետի կարգավորում

Օրենքը սահմանում է, որ ժամանակավոր կացության կարգավիճակը տրամադրվում է **մեկ տարի ժամկետով:** Միաժամանակ, օրենքից հանվել են ժամանակավոր կացության

կարգավիճակի երկարաձգման վերաբերյալ նախկին կարգավորումները, ինչը վկայում է այդ գործընթացի իրավական մոտեցումների փոփոխության մասին:

10. Կենսաչափական տվյալների տրամադրման նոր պահանջ

Օրենքի 17-րդ հոդվածի նոր խմբագրությամբ փոփոխվել է կացության քարտի ստացման կարգը: Այսուհետ օտարերկրացին կացության քարտը ստանալիս պարտավոր է տրամադրել իր **մատնահետքերը** և **էլեկտրոնային ստորագրությունը**:

11. Երկարատև բացակայության մասին ծանուցման պարտականություն

Նոր կարգավորումներով սահմանվել է լրացուցիչ պարտականություն կացության կարգավիճակ ունեցող օտարերկրացիների համար: Եթե օտարերկրացին իր կացության կարգավիճակի գործողության ընթացքում **183 օր և ավելի** բացակայում է Հայաստանի Հանրապետությունից, ապա 183-րդ օրը լրանալուց հետո **10-օրյա ժամկետում** պարտավոր է այդ մասին տեղեկացնել Հայաստանի Հանրապետության միգրացիոն ծառայությանը:

12. Աշխատանքային իրավահարաբերություններին առնչվող նոր սահմանափակում

Օրենքում ավելացվել է աշխատանքային կամ ծառայությունների մատուցման պայմանագիր կնքելու մերժման նոր հիմք: Մասնավորապես, աշխատանքային թույլտվության կամ համապատասխան գործընթացի մերժման հիմք կարող է հանդիսանալ այն հանգամանքը, որ գործատուն, որի մոտ նախատեսվում է աշխատել տվյալ օտարերկրացին, նախկինում խախտել է օտարերկրացիներին աշխատանքի ընդունելու վերաբերյալ օրենսդրական պահանջները: